

Dorpjes in de Provence hebben vaak verborgen geheimen voor de buitenstaander. Zo kun je als bezoeker in het kleine Villes-sur-Auzon niet vermoeden dat het wereldwijd bekend is vanwege de muziekinstrumenten die hier worden vervaardigd. Drie ambachtelijke instrumentenmakers tonen hun kunsten.

Hout kunstenaars

TEKST: PIETER VEERBEK FOTOGRAFIE: NEIL THOMAS

In het kleine atelier, waar vreemde instrumenten je vanaf de muren aanstaren, geeft de sterke houtgeur je een warm gevoel

Het is een zomeravond, maar de mistral maakt de avond fris. Toch is de straat in Villes-sur-Auzon gevuld met mensen. Paarse en rode lampen verlichten een oude kerk. Een bebaarde man met een koffer vol fluiten, een jonge gitarist en een vrouw met lange haren, een tamboerijn in haar hand, beklimmen de trappen. Hun repertoire, van Franse volksliedjes en Italiaanse tarantella's tot Ierse meeklappers, sleept de toeschouwers langzaam mee in een massale vrolijkheid, die de frisse avondbries doet vergeten. Het is de avond van de lokale instrumentmakers. De avond waarop de instrumenten die de wereld overgaan, ook in eigen dorp vallen te bewonderen.

Villes-sur-Auzon is een van die typische, slaperige Provençaalse dorpjes. Zitten hier instrumentmakers die hun producten over de hele wereld exporteren? Toch wel. De eerste tekenen vinden we op een klein pleintje aan de hoofdstraat van het dorp. Het uithangbord aan een oranje huis heeft de vorm van een middeleeuwse fluitspeler.

LIEFDE VOOR DE BLOKFLUIT

Philippe Bolton neemt ons mee naar zijn atelier, een kleine donkere ruimte waar de sterke houtgeur je een warm gevoel geeft en vreemde kleine instrumenten je vanaf de muren aanstaren. Blokken hout die nog tot fluit moeten worden omgevormd, halfafgemaakte middeleeuwse fluiten en eindproducten liggen opgestapeld of hangen aan het plafond. Philippe is een van de acht blokfluitmakers in Frankrijk.

Zijn liefde voor de blokfluit bloeide op toen hij in het Noord-Franse Lille als muzikant het instrument bespeelde en daarmee verschillende prijzen won. De dag waarop hij de maker van een van zijn fluiten ontmoette, raakte hij pas volledig in de ban van het instrument. Hij bestudeerde modellen in musea, leerde het vak houtdraaien van bevriende timmerlui en had intensief contact met de Engelse blokfluitpionier Edgar Hunt. Daarna besloot hij zijn baan bij een postorderbedrijf op te zeggen. Hij verhuisde, nu 26 jaar geleden, naar de omgeving van de Mont Ventoux om zich daar helemaal te wijden aan de houten blokfluiten. "Hier is het leven goedkoper en heb je meer ruimte om je heen. Maar het belangrijkste voor mij is het hout in de omgeving, waar ik mijn fluiten van maak."

Philippe Bolton

Voordat Philippe het wist, was de vraag naar zijn blokfluiten overweldigend. Per jaar verkoopt hij er 25, tot in Australië en Japan toe. Onder zijn klanten bevinden zich beroemde blokfluitspelers als Paul Leenhouts, Dan Lorin en Carlos Nuñez. Philippe: "Een fluit maken is als het werk van een ingenieur. De echte poëzie komt later, als de muzikant de zuivere klanken eruit haalt."

JUISTE SNAAR

Een paar huizen van Philippes werkplaats vandaan staat een oud cafépand. Het is de gitaarwinkel van Christopher Schuetz. Aan de muren hangen Spaanse gitaren, antieke modellen en net gemaakte klankkasten, waarvan het hout zo vers is dat het nog bijna verder groeit. In een hoek buigt een vrouw zich geconcentreerd over een halfafgemaakte gitaar. Ze kijkt niet op of om.

In zijn thuisland Beieren volgde Christopher een instrumentmakersopleiding. Geïnspireerd door zijn oudere broer, die als draaiorgelmaker in het nabijgelegen Carpentras werkt, besloot hij zijn liefde voor de gitaar waar te maken in een prettige omgeving, de Provence. "Ik wilde niets anders doen dan instrumenten maken van hout. Toen bedacht ik me dat ik het werk net zo goed kan gaan doen in een klimaat waar het minder regent en warmer is. Bovendien leeft de flamenco in de regio, in Arles en de Camargue. Mijn beste klanten zijn gitaristen uit de buurt." Christopher treedt zelf ook veel op in de omgeving met zijn eigen flamencogroepje.

BARBARIE

Tussen de wijn- en boomgaarden, net buiten Villes, is de derde instrumentmaker van het dorp te vinden. In een verscholen landhuis woont Didier Bougon, de draaiorgelmaker, met zijn vrouw Anne en twee kinderen. Hij is een bescheiden man, die op rustige toon praat over zijn trots, de *barbarie*. Dit houten draaiorgel is een traditioneel Frans instrument en niet weg te denken bij straatfeesten en festivals.

"Ik had nooit kunnen bedenken dat mijn leven om de barbarie zou gaan draaien", vertelt Didier. "Ik werkte als timmerman in een buitenwijk van Parijs. Op zoek naar nieuw werk leerde ik achttien >

"Ik wilde niets anders doen dan instrumenten maken van hout. Toen bedacht ik me dat ik het werk net zo goed kan gaan doen in een klimaat waar het minder regent en warmer is"

Didier maakt ruim twaalf orgels per jaar. Om zijn handel te promoten reist hij barbariefestivals in het land af, zoals het grote Festival d'Orgues de Barbarie in Vichy

jaar geleden in Carpentras mijn vorige baas kennen. Hij was degene die mij inwijdde in de barbarie en helemaal enthousiast maakte voor het vak." Zes jaar geleden besloot Didier voor zichzelf te beginnen. Hij vestigde zich net buiten Villes-sur-Auzon, waar hij met hout uit de regio werkt, zoals cipres, walnoot en spar. De pijpen van het orgel laat hij maken door Philippe, de fluitenmaker, en ook de barokke schilderijen op de orgels besteedt hij uit. Verder maakt Didier alles zelf, inclusief de bijbehorende muziek op geperforeerd karton.

Didier specialiseerde zich in handorgels, die geschikt zijn voor straatmuzikanten. Verder behoren theaters, circussen en restaurants – ook in Italië, Zwitserland en België – tot zijn klanten. Didier maakt ruim twaalf orgels per jaar. Om zijn handel te promoten reist hij barbariefestivals in het land af, zoals het grote Festival d'Orgues de Barbarie in Vichy. "Mensen komen daar speciaal naartoe, omdat ze weten dat ik er ben."

De inwoners van Villes zijn trots op hun drie instrumentmakers, die de naam van hun dorp in de wereld bekendheid geven. Dat wordt wel duidelijk als Philippe, zijn vrouw en Christophe hun buigingen maken na het concert bij de kerk. Het dorp juicht hen toe alsof ze rocksterren zijn. □

INFORMATIE:

Philippe, Didier en Christopher ontvangen graag mensen die een kijkje willen nemen in hun ateliers.

Voor afspraken:

Christopher Schuetz

(0033) 490617190
schuetz@club-internet.fr

Didier Bougon

(0033) 490617113
bougon@orguebarbarie.com

Philippe Bolton

(0033) 490618611
philippe_bolton@compuserve.com